

Dialog cu D-na conf. univ. dr. Laura SPĂRIOSU, Facultatea de Filosofie, Universitatea Novi-Sad, Serbia

Doctor în Filologie, conf. univ. dr. Laura Spăriosu este Director al Departamentului de Studii Românești, în cadrul Facultății de Filosofie, a Universității Novi Sad, Serbia.

Optând pentru specializarea în lingvistică, Domnia Sa are ca domenii de interes și cercetare: Limba română modernă; Onomastica; Mass-media; Etno-antropologia și cercetarea pe teren; Studii de gen. Este **membră** a Echipei de cercetare în lingvistică aplicată din Serbia; a Societății pentru Limba română din Voivodina și a Societății Române de Etnologie și Folclor.

Pentru rezultatele sale excepționale obținute în cercetare și publicate în reviste sau volume de specialitate, a obținut numeroase premii și a realizat mai multe stagii în străinătate, la Roma, București, Baia Mare.

În cadrul Salonului Internațional de carte, organizat în 28 februarie 2014, la Novi Sad, Serbia, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad i-a acordat doamnei conf. univ. dr. Laura Spăriosu PREMIUL DE EXCELENȚĂ pentru cercetare științifică.

*– Stimată doamnă, conf. univ. dr. Laura Spăriosu, prezența dumneavoastră, în premieră, la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, unde ați participat, în perioada 16-18 mai 2014, la Conferința internațională Zilele Academice Arădene – la Secțiunea **Colocviul internațional: Teoria traducerii: o știință a comunicării lingvistice și culturale transfrontaliere** – ați susținut o lucrare de mare actualitate: **Tendențe noi: serviciile de traducere on-line – da sau nu?***

Vă rog să ne spuneți câteva concluzii la care ați ajuns, în urma acestei cercetări, dar și unele impresii despre Arad.

- Aș începe cu partea a doua a întrebării – impresiile despre Arad: mi-a plăcut atât orașul în sine, cât și oamenii; este mai mic decât orașul Novi Sad în care locuiesc, dar cred ca putem vorbi despre un ambient foarte plăcut; unele străzi prin care treceam în drum spre Universitate semănau cu străzile orașelor voivodinene Zrenjanin și Vârșeț; nu aveam deloc senzația că mă găsesc într-un loc străin! Necunoscut – da, străin - nu; nu am reușit să văd decât centrul și zona Universității, dar sunt convinsă că voi reveni, așa că o să-l cunosc și mai bine.

În ce privește lucrarea pe care am susținut-o am încercat să investighez eficiența serviciilor de traducere online. Având în vedere faptul că pentru un număr mare de cuvinte nu există o traducere unică și, uneori, traducerile alternative au o semnificație foarte diferită pe de o parte, în timp ce dicționarul poate omite unii termeni, esențiali pentru o interpretare corectă, pe de altă parte, intenția mea a fost de a cerceta, folosind Serviciul de Traducere Online Google și serviciul www.prevodjenjeteksta.com, dacă astfel de software-uri pot fi utile în traducere. În acest scop, un corpus de o sută de termeni din fondul lexical principal și un corpus de o sută de termeni din masa vocabularului, au fost transpuși din limba română în limba sârbă și invers, din limba sârbă în limba română. În acord cu cele menționate mai sus, pentru ambele categorii de termeni a fost calculată rata de succes și acuratețe referitoare la traducere, iar rezultatele cercetării au fost redată statistic.

Pe baza rezultatelor cercetării, se poate trage concluzia că serviciul prevodjenjetejta.com a fost mai eficient în efectuarea traducerii decât Serviciul de Traducere Online Google – 74% vs. 71,5%.

Deși în cazul ambelor servicii pentru fiecare din termenii din corpus, atât din fondul lexical principal, cât și din masa vocabularului, a fost identificată o variantă de traducere în ambele limbi, divergențele se manifestă la categoria acuratețea traducerii. Cea mai înaltă rată de succes în traducerea termenilor din fondul lexical principal – 78% o are Serviciul de Traducere Online Google Română-Sârb, cea mai scăzută Serviciul de Traducere Online Google Sârb-Română – 72%. Prevodjenjetejta.com a înregistrat o rată de succes de 76%, respectiv de 74%.

Referitor la traducerea termenilor din masa vocabularului, cea mai înaltă rată de succes referitoare la acuratețe o remarcăm la serviciul prevodjenjetejta.com – 78% în cazul traducerii în limba română; cea mai scăzută rată o înregistrăm la Serviciul de Traducere Online Google Sârb-Română – 60%. Serviciul de Traducere Online Google Română-Sârb a înregistrat o rată de succes de 76%, prevodjenjetejta.com de 68% în cazul traducerii în limba sârbă.

Având în vedere cele menționate mai sus, se poate spune că Serviciul de Traducere Online Google și serviciul prevodjenjetejta.com ar putea fi utile în traducere, într-o oarecare măsură. Cu toate acestea, aș sugera întreprinderea cercetărilor de acest gen într-un număr mai mare, pe un corpus extins și pe o terminologie diversă - comună sau specifică – cu scopul de a obține o imagine cât mai completă a eficienței serviciilor de traducere online.

– *La ce proiecte de cercetare ați participat în ultimii ani?*

– Am avut ocazia să particip la numeroase proiecte, naționale și internaționale. Prima mea angajare la proiect a avut loc în anul 2000, în calitate de bursieră a Ministerului Educației și Științei a Serbiei. Din 2000 și până acum am participat la realizarea a șase mari proiecte sprijinite de Ministerul Educației. În momentul de față, particip la realizarea a două proiecte naționale: *Jezici i kulture u vremenu i prostoru* „Limbi și culturi în timp și spațiu” și *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene* „Tehnologii mass-media digitale și schimbări sociale și educaționale”, precum și la două proiecte internaționale TEMPUS, finanțate de Comisia Europeană: *REFLESS – Reforming Foreign Language Studies in Serbia* „Reforma studiilor de limbi străine în Serbia” și *Quality in Research* „Calitate în cercetare”, al doilea având ca scop implementarea criteriilor referitoare la etică în cercetare, promovarea muncii științifice, avansarea și promovarea tinerilor cercetători. Aș adăuga, în acest sens, că fiecare din aceste proiecte mi-a adus o satisfacție în sensul că, participând la realizarea lor și călătorind atât în țară cât și în străinătate, am avut ocazia să cunosc mulți oameni – colegi, cercetători etc., să descoper lucruri noi și să fiu la curent cu ceea ce se întâmplă în domeniul meu de cercetare și interes.

– *Care vă este, în prezent, prioritatea nr. 1 în activitatea didactică și de cercetare?*

– Vreau să spun că, oarecum, am impresia că, nu de puține ori, meseria de profesor universitar e considerată una de paradă, deși aceasta nu e adevărat – dimpotrivă - e una exigentă, care presupune să fii bun lector și pedagog, tolerant și cu răbdare, să-ți cunoști studenții și să-i ajuți, să le captivezi atenția și să-i faci interesați, deschizându-le orizonturi și sesizându-i în legătură cu frumusețea și măreția culturii, limbii și a literaturii române și - nu de puține ori - să-i faci conștienți de faptul că limba pe care o vorbesc și o studiază nu e doar o limbă a unei comunități minoritare, ci și o limbă a Uniunii Europene care se situează, după numărul de vorbitori, pe decentul loc opt... În plus, o problemă acută a Departamentului de Limba și Literatura Română este scăderea permanentă a numărului de candidați la studii. Departamentele mari nu simt lucrul acesta; noi, în schimb, suntem puși în poziție să luptăm pentru fiecare student și să oferim o șansă oricui vrea să învețe românește, indiferent de faptul dacă cunoaște sau nu limba română. În plus ne dăm strădania – cât e cu putință – să trimitem studenții la cursuri de vară în România și, în cazul în care ne dăm seama că cineva manifestă afinitate pentru traductologie sau pentru munca științifică, încercăm să facem rost de burse de perfecționare respectiv să-i încurajăm să participe la conferințe. Din păcate, vremurile

vitrege de azi nu prea permit realizarea acestui lucru în măsura în care ne-am fi dorit, dar nu ne dăm bătăuți. La fel, studenții au la dispoziție și alte burse – TEMPUS, CEEPUS, Erasmus Mundus, JoinEU-SEE, care le oferă posibilitatea să meargă să-și facă studiile la una din universitățile europene. Acesta ar fi prioritatea didactică – promovarea studiilor de limba și literatura română. La fel, trebuie să menționez și acreditarea noului curriculum. Acest nou curriculum, în cazul în care va fi aprobat ca atare, va oferi, pe lângă studiile de limba, literatura și cultura română, și studierea unei limbi romanice – italiană sau spaniolă - și o serie de materii opționale interesante din mass-media, balcanologie, pedagogie, studii de gen... Și aceasta este șansa noastră de a deveni mai interesați, mai atractivi și mai concurenți.

La fel, membrii Departamentului de Limba și Literatura Română dintotdeauna au fost și sunt încadrați în realizarea proiectelor. Spre marea mea satisfacție, nu este vorba doar despre proiecte naționale, ci și despre proiecte internaționale, care au legătură cu cercetarea limbii române și nu numai. Bineînțeles, colaborarea cu instituțiile din România este ceva firesc. În acest sens, subliniez importanța cursurilor de vară și a burselor de studiu, precum și participarea la simpozioane și conferințe, toate acestea contribuind valoros atât la schimbul de experiențe, cât și la realizarea proiectelor. Personal, am început cu onomastica, am continuat cu mass-media și studiile de gen, iar acum revin la onomastică, în sensul că lucrez la „transformarea” tezei mele de doctorat, care este din domeniul respectiv, într-o monografie care să fie publicată.

– În calitate de membră în Consiliul științific și de evaluatori ai revistei „Studii de Știință și Cultură” – care în acest an va aniversa 10 ani de activitate, vă rog să faceți câteva aprecieri despre această publicație editată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad în parteneriat cu Le Département de Roumain d’Aix – Marseille Université, France et Le CAER – EA 854 d’Aix – Marseille Université, France et Le CIRMI de L’université Paris 3 – Sorbonne Nouvelle, Franța, și Facultatea de Filosofie, Departamentul de Limba și Literatura Română, Universitatea Novi Sad, Serbia.

- Zece ani de continuitate în publicarea și prezența revistei în diverse baze de date internaționale - CEEOL, EBSCO Publishing, Index Copernicus International, DOAJ, demonstrează clar valoarea ei. În condițiile în care se investește tot mai puțin în știință, mai ales în filologie, înțeleg că efortul în realizarea unei astfel de reviste este unul sporit, iar fără muncă, entuziasm și – nu în ultimul rând – contribuțiile autorilor – rezultatul nu ar fi fost cel pe care-l cunoaștem. Și, vorbind despre autori și articole în sine, cât și despre Consiliul științific, e o satisfacție să spun că studiile publicate sunt la un nivel foarte înalt, respectă normele de redactare, abordează teme diverse și interesante, ridicând probleme noi și demonstrând, clar și convingător, subiectul abordat și rezultatele cercetării, toate acestea desfășurându-se sub supravegherea Consiliului științific format din nume de rezonanță.

În reușita editorială, este remarcabilă vocația filologică a profesorului Vasile Man – fondatorul și coordonatorul revistei „Studii de Știință și Cultură”, pentru ținuta academică și vizibilitatea internațională a valoroasei publicații.

– Care este istoricul Universității din Novi Sad, unde vă desfășurați activitatea didactică?

- Universitatea din Novi Sad este cea mai veche universitate pe teritoriul Provinciei Autonome Voivodina și unica universitate de stat. Înființată în anul 1960, în momentul de față este constituită din patrusprezece facultăți, cu aproximativ 45.000 de studenți. Misiunea principală a Universității noastre este să ofere și furnizeze, în acord cu cele mai înalte standarde academice, cunoștințe generale, științifice și artistice, precum și să creeze aptitudinile necesare în satisfacerea cerințelor societății, ținând cont de dezvoltarea regională și națională și contribuind, în acest fel, la promovarea valorilor spirituale universale. Valorile pe care le promovăm sunt o deschidere permanentă spre public și cetățeni, aprecierea valorilor umaniste și democratice ale tradițiilor europene și naționale, armonizarea și integrarea în sistemul european de învățământ universitar, participarea activă a studenților în luarea deciziilor și asigurarea drepturilor egale în ce privește

accesul la educație, inclusiv interzicerea oricărei forme de discriminare. Universitatea este situată în campusul universitar, pe o arie de aproximativ 260.000 de m², pe malul stâng al Dunării, în apropierea centrului orașului. Din cele patrusprezece facultăți, nouă au sediul la Novi Sad, șapte fiind situate în campus: Facultatea de Filosofie, Agronomia, Tehnologia, Facultatea de Drept, Facultatea de Inginerie, Facultatea de Științe Exacte și Matematică și Facultatea de Educație Fizică și Sport; Facultatea de Medicină se găsește în apropierea policlinicii orașenești, iar Academia de Arte pe Cetatea Petrovaradinului. Tot în cadrul Universității sunt și cinci facultăți care nu au sediul la Novi Sad: Facultatea de Științe Economice, Facultatea de Construcții și Facultatea de Învățători cu limba de predare maghiară la Subotica, Facultatea de Inginerie „Mihajlo Pupin” la Zrenjanin și Facultatea de Pedagogie la Sombor. Aș mai vrea să menționez că Facultatea de Filosofie, unde sunt angajată, este, laolaltă cu Facultatea de Agronomie, cea mai veche facultate din cadrul Universității din Novi Sad, iar anul acesta aniversăm 60 de ani de existență și activitate științifică.

– *Ca și Aradul, orașul Novi Sad și-a depus candidatura pentru Capitală Culturală Europeană a anului 2020. Ce „puncte tari” are orașul Novi Sad pentru câștigarea acestei competiții culturale?*

- Orașul Novi Sad este cel mai puternic centru administrativ, economic, cultural, științific și turistic al Voivodinei, și al doilea oraș în Serbia după numărul de locuitori. Poziția geografică favorabilă, Dunărea, Cetatea Petrovaradinului, gastronomia, și bineînțeles „înclinația” spre o viață culturală bogată, sunt doar unele din avantajele de care dispune și care îi pot asigura titlul de Capitală Culturală Europeană. Menționez doar câteva: festivalele de muzică jazz, teatru clasic și modern, film, sigur, cunoscutul festival de muzică EXIT care a primit premiul cel mai bun festival în Europa, organizarea diverselor saloane etc. sunt doar unele din „punctele tari”, care, printre altele, pot decide competiția.

– *Cum apreciați primele rezultate ale parteneriatului dintre revista „Studii de Știință și Cultură” și Departamentul de Limba română al Facultății de Filosofie din cadrul Universității Novi Sad?*

- Este un început, dar unul promițător. Deocamdată doar membrii Departamentului de Limba și Literatura Română publică articole în revistă, dar sper că lucrurile se vor schimba cât de curând.

– *Ce propuneri faceți pentru creșterea vizibilității internaționale a acestui parteneriat, prin activitatea editorială?*

- O colaborare cât mai strânsă și intensă, în sensul publicării articolelor colegilor de la Facultatea de Filosofie din Novi Sad și nu numai – colaborarea cu alte instituții de știință și cultură și publicarea articolelor – în acord cu standardele propuse de Consiliul științific - a cercetătorilor din instituțiile respective.

– *Se spune că „La 40 de ani, ești ceea ce meriți”. Dumneavoastră aveți meritul de-a conduce un departament de limba română, într-o țară în care limba sârbă este limbă maternă. Care sunt satisfacțiile, în acest context?*

- Foarte sincer, funcția de șefă de departament mi-a adus satisfacții, dar și mici necazuri; deși e în firea omului de a potența ceea ce nu-i convine sau nu îi este pe plac, voi fi optimistă și voi spune că, privind înapoi și evaluând lucrurile, succesele și lucrurile bune le depășesc cu mult pe celelalte. În opinia mea, un șef trebuie să fie un bun lider, un foarte bun manager și un excelent psiholog; cât mă privește, fac ce pot și cât pot în condițiile date. Având în vedere faptul că Facultatea de Filosofie a depus actele spre reacreditare și că membrii Departamentului de Limba și Literatura Română au muncit intens la elaborarea unui nou curriculum, marea noastră victorie - nu numai a mea ca șefă, ci și a colegilor de la Departament - ar fi acreditarea acestuia. În plus, am realizat și un volum omagial dedicat d-nei prof. univ. dr. Lia Magdu, în semn de recunoștință pentru

activitatea pedagogică și științifică desfășurată la Catedra de Limba Română; prin realizarea acestui volum am marcat aniversarea a treizeci de ani de existență a Departamentului nostru, iar în octombrie curent organizăm o conferință care se va desfășura în cadrul aniversării a 60 de ani de la înființarea Facultății de Filosofie din Novi Sad.

– La naștere, fiecare primește în dar TIMPUL în care ne cuprindem VIAȚA, un timp al creației umane, după modelul divin. Ce își dorește OMUL, Laura Spăriosu, pentru a se bucura de acest dar?

- Oarecum am impresia că oamenii, în tendința de a-și câștiga existența, uită unele lucruri. Pur și simplu, ni se impune un alt mod de viață, un ritm rapid și stresant. Vreau să spun, în acest sens, că – da, este bine să ai bunuri materiale, dar acestea nu neapărat garantează și fericirea. Ce îmi doresc în acest sens este sănătate, să pot face față obligațiilor care mă așteaptă și să combat eventualele furtuni cu care mă voi confrunta, pace și liniște sufletească, puterea de a accepta ceea ce nu pot schimba, dar și înțelepciunea de a recunoaște lucrurile frumoase și de a mă bucura de ele.

